

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.

Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Wie.....?

Wie is het die Mij heeft aangeraakt?

Lukas 8 : 45a

De geschiedenis, waarin deze tekst voorkomt, handelt over de bloedvloeiende vrouw. Dat mens had een nare ziekte, al 12 jaren lang. Het was een kwaal, die alleen maar bij vrouwen voorkomt. Zij liep daar niet mede te koop. Zij droeg haar kwaal in het verborgen. Zij liep, zoals dat gaat, van de ene dokter naar de andere. Zij gaven haar allemaal medicijnen, heel veel raadgevingen en aan het eind een dure rekening, maar geen baat. Het werd met haar veel erger. Zij was aan het eind van al die jaren een onreine vrouw (zie Lev. 15 : 19-21), al zo lange tijd, een arme vrouw, een opgegeven vrouw. Haar leven sijpelde gestadig uit haar lichaam, zij was ten dode opgeschreven. Haar kwaal was voor haar, dat geeft het grondwoord ook te kennen, een gesel. Zulk een gesel werd gebruikt bij rechtszaken om degene, die onder verdenking stond, een bekentenis af te dwingen. Deze vrouw werd dus al twaalf jaren lang gegeteld — door God — om haar te doen bekennen, dat alle ellende een gevolg was van de zonde. Zij moest tot de belijdenis komen:

Ik heb gedaan dat kwaad was in Uw oog; Dies ben ik, Heer', Uw gramschap dubbel waardig.

Zij had van Jezus gehoord (Markus 5 : 27). Van Zijn goedheid, van Zijn gewilligheid, van Zijn liefde, van Zijn almacht. Dit alles gaf deze vrouw hoop, moed. Wie weet ging zij naar Hem heen, zij zou geholpen kunnen worden. Zij zeide: „Indien ik maar Zijn klederen mag aanraken, ik zal gezond worden”, Markus 5 : 28.

Voor gezond worden staat een woord, dat ook vertaald kan worden door „gered worden”, „behouden worden”, „zalig worden”. Het geeft te kennen, dat het niet alleen haar natuurlijke kwaal was, waarom zij naar Jezus ging. Zij had ook iets van haar geestelijke kwaal leren kennen. En nu oefende zij geloof in de Heere Jezus Christus. Niemand had haar kunnen helpen. Hij zou het kunnen. In dat vaste geloof gaat ze naar Hem toe. Komt van achteren — schuchter — en bukt — ootmoedig — en raakt de zoom van des Heeren kleed aan. En dan gebeurt het wonder. Terstond wordt de vloed haars bloed opgehouden. Zij is genezen, lichamelijk en ook geestelijk, gelijk blijken zal.

Als dit wonder heeft plaats gehad, dan zijn er twee, die er weet van hebben. Dat is nog zo. Als er een wonder gebeurt, dan zijn er twee, die het weten, dat zijn de Heere Jezus en de persoon, die het wonder beleven mag.

Toen die vrouw Jezus aanraakte met de vinger des geloofs, kontakt met Hem had,

toen bemerkte Jezus terstond, dat er kracht van Hem was uitgegaan. Hij overziet dan de schare en vraagt: „Wie heeft Mij aangeraakt?” Wie.....? En wat is de reactie? Lukas zegt: „En zij ontkenden het allen”. De één zei: Ik niet, de ander zei dat ook, en een derde ook, allemaal zeiden zij hetzelfde: Ik niet. Denkt u dit eens even in. Hoe ontzettend is dit. De scharen verdrongen Hem. Zij volgden Hem uit nieuwsgierigheid, uit sensatiezucht, om iets wonderlijks te zien, enz., maar schier niemand volgde Hem om „gered te worden”, „behouden te worden”, „zalig te worden”. Zij hadden geen kwaal. Of liever: zij kenden hun kwaal niet. Zij wisten zich niet onrein. Zij gevoelden zich niet arm. Zij waren nog niet overal vastgelopen, zij hadden de dood nog niet voor ogen. En daarom luidde hun antwoord op de vraag: Wie heeft Mij aangeraakt? „Ik niet”. Dat wil ons dit zeggen, dat men dicht bij Jezus verkeerde, men liep Hem voor de voeten zelfs. Hij viel bijna over de mensen. Doch niemand had Hem nodig. Zij konden het, als het er op aankwam, allemaal buiten Hem stellen.

Daarom gaf hun omgaan met Jezus hun geen baat. Er ging van Hem geen kracht uit in hun leven. Zij waren door een levend geloof Hem niet ingeplant. Zij stonden in werkelijkheid nog los van Hem. Zij werden daarom niet gezond, genezen, gered, behouden, gezaligd. Jezus wandelt onder ons in het gewaad van de Heilige Schrift. We verkeren allemaal heel dicht in de buurt van Hem, n.l. als de Bijbel gelezen wordt, als er uit de Bijbel geprekt wordt, als we de Bijbel onderzoeken op de verenigingen of voor onszelf. Dan is Jezus door het Woord in het midden van ons. We lopen tegen Hem op, iedere keer weer. We hebben het druk over Hem. We twisten over Hem. Dat gebeurde toen ook en dat gebeurt nu nog. En nu klinkt de vraag: Wie heeft Mij aangeraakt? Die vraag komt tot u, mijn lezer, wie u ook zijt. En wat is nu hierop uw antwoord? U kunt deze vraag thans niet ontlopen. Hebt u Hem aangeraakt met de vinger des geloofs? Hebt u kontakt met Hem gehad door middel van Zijn Woord? Want dat is nu Zijn kleed. Hebt u ervaren, dat er kracht van Hem uitging? Want het Evangelie is toch een kracht Gods tot zaligheid voor een ieder, die gelooft!

Of moet u ook zeggen, heel eerlijk: Ik niet? Hoevelen zijn er wel, die ontkennend moeten antwoorden. Ze gaan met Jezus om, tot op zekere hoogte, en toch heeft men Hem niet nodig. De oorzaak? Men kent zijn kwaal niet.

Men is gezond in eigen oog. Rijk en verrijkt en men heeft geen dings gebrek. En men weet niet, dat men jammerlijk, arm, naakt, blind en ongelukkig is. O, als dit u geldt, vraag dan nog of de Heere u uw kwaal wil laten zien. Want dat is voor alle dingen nodig, zult ge de Heere Jezus nodig krijgen als de Zaligmaker van zondaren.

Bent u aan uw kwaal ontdekt? Draagt ge die ook in het verborgen? Weet ge u door de zonde onrein? Hoe lang loopt u al te dokteren bij aardse medicijnmeesters, dominees en zo? Zij kunnen u wel raad geven, maar geen baat. Hoe lang zult u daarmee blijven doorgaan, n.l. met het zoeken buiten Jezus om? Bent u nog niet bankroet? Hebt u alles er nog niet aan ten koste gelegd? Is de kwaal nog niet dodelijk? Elk mens loopt door de zonde te sterven, elke dag. Dit leven is toch niet anders dan een gestadige dood! Als u nog niet aan het eind bent, hoop ik dat u het gauw komt. En als u aan het eind gekomen bent, bent u uitgegaan, geslagen, gedreven naar die enige Medicijnmeester, omdat u een goed gerucht van Hem vernomen had? Was de taal van de bloedvloeiende vrouw ook uw taal? Kwam u schuchter, ootmoedig en legde u de vinger des geloofs op des Heeren Woord, Zijn kleed? Ging er kracht van uit in uw leven? Werd het Evangelie verstaan, zo, dat u nu wist dat het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden? Dan bent u daar zelf bij geweest. Dan kunt u daar ook iets van verhalen.

Die vrouw moest voor de dag komen. Het ging niet om haar, maar het ging om de Naam des Heeren. Zij kwam tenslotte ook. Bevende, bevreesd en vallende aan Zijn voeten. Welk een eerbied spreekt daaruit. En zij zeide Hem al de waarheid en verklaarde Hem voor al het volk. Zij had van zichzelf geen goeds te vertellen. Wel van Jezus, dat Hij na al haar af- en omzwervingen buiten Hem, haar niet verstootte, maar heerlijk redde. Toen zij Hem beleed, heeft Jezus haar in haar staat bevestigd. „Dochter, wees welgemoed, uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede”, Luk. 8 : 48.

En deze dochter (familiennaam) ging heen in vrede, dat is: met Jezus. „Hij is onze vrede”. Zo kon ze welgemoed, goedsmoeds gaan. Zo kon ze „thuis” komen.

Verstaat u dit ook? Hebt u Hem al beleden, de eer gegeven? Dan is er van u ook niets goeds te vertellen. Wel van Hem. Hij is toch het allerhoogste en eeuwige Goed? Misschien hebt u het ook bevende en bevreesd gedaan. Wat zouden de mensen wel niet zeggen? Maar u deed het dan toch en niet om zelf wat te zijn of te worden, maar omdat Hij het zo waard is.

Wie zo Hem mag eren, die wordt door Hem geëerd. Die krijgt er de goedkeuring des Heeren op. Die mag welgemoed, in vrede heengaan. Die gaat dan ook niet met zichzelf heen, doch met Jezus.

Wie met Jezus gaat, kan thuiskomen. Alleen met Jezus is men bij de Vader welkom. Doch dan moet men er eerlijk aangekomen zijn. Bent u dat?

K.

Ds. v.d. Ent

VAN DE ADMINISTRATIE

Dit is voor de eerste maal in 1969 als wij enkele regelen schrijven aangaande de administratie voor ons blad. Wij hopen weer moedig voorwaarts te gaan, en vrouwen, gezien het verleden, dat al onze abonnees ons in de arbeid zullen steunen, waarom wij bij den voortduur een beroep doen op aller medewerking. Schier alle bladen gaan over tot verhoging abonnementsgeld; gelukkig is dat voor ons blad nog niet nodig, doordat vele abonnees er een extraatje bijdeden, en door de vele giften, die ontvangen werden. Door deze vrijwillige bijdragen konden wij zonder zorg de verschijning van ons blad bestendigen. Verschillende abonnees betaalden reeds voor de 4e jaargang, waar wij zeer erkentelijk voor zijn. Onze eerste verantwoording in 1969 is weer bemoedigend, daar wij aan overbetalingen en giften weer ontvingen f 108,50. Wij spreken de wens uit, dat wij indit nieuwe jaar, evenals de vorige jaren, weer vele giften en overbetalingen mogen verantwoorden. Laten wij rustig onze arbeid gemeenschappelijk mogen voortzetten met de betuiging van de dichter uit Ps. 39 : 8: En nu, wat verwacht ik, o Heere, mijn hoop die is op U.

Tenslotte een vriendelijk verzoek: Wie kan mij helpen aan de juiste adressen van A. C. de Jong, Zuidermeerweg 14d, Emmeloord, Mej. C. Vos te Huizen, N.H., en G. Beugeling, Loeffstr. 4, Eindhoven? Bij voorbaat mijn dank. Ons gironummer is 704350 t.n.v. Bewaar het Pand, Van Eeghenstraat 14, Alphen a/d Rijn.

v.d.L.

Bij de jaarwisseling

We mochten weer een nieuw jaar ingaan. Er is in het afgelopen jaar veel gebeurd in de wereld. We konstateren dit slechts zonder er verder op in te gaan. Ieder die enigszins meeleeft en opmerkingsgave heeft kan het zelf zien, dat we leven in een wereld vol onrust en nood op allerlei gebied. We komen er allen persoonlijk mee in aanraking. Het leven brengt ieder mens moeite en verdriet vanwege de zonde. En de Heere kastijdt Zijn kinderen uit wijze bedoelingen.

In het jaar, dat nu achter ons ligt, zijn er ook van Gods kinderen de eeuwige rust ingegaan. Zij zijn de strijd en de zonde te boven. Onder hen zijn er ook, die ons blad lazen. Voor ons ligt een brief van één hunner. We ontvingen die brief bij de vorige jaarwisseling. Uit die brief willen we hier één en ander overnemen:

„Geliefde vrienden, Even een paar regeltjes. Van mevr. vernamen we, dat het redelijk wel met u was. En nu is het bijna oudejaarsavond en het jaar weer voorbij. Toch is het niet ongemerkt ons voorbijgegaan. We mogen wel zeggen „Eben Haëzer”: tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen. U toch in het bijzonder. En mij ook. Zo ieder naar zijn behoefte. O gel. vrienden, als we er een levendige indruk van hebben mochten, zouden we voor Hem in het stof buigen en zeggen: wie ben ik en wat is mijn huis, dat *Gij* mijner nog gedenkt? Maar gel., nu heeft Hij gedacht aan *Zijn* genade, *Zijn* trouw aan Isrel nooit gekrenkt. Ik heb er verleden week nog iets van ondervonden (daarover schreef ze in een andere brief nader, die al eens in ons blad is opgenomen, B). En nu is het weer zo leeg, maar in Hem is de volheid! O, kon ik het eens schrijven, wie God is in Christus Jezus onze Heere. Mijn pen vermag dit niet en mijn mond is te arm. X is gisteren overleden. Hij is heel ruim weggegaan. Hij was de slechtste onder de mensenkinderen, zei hij, maar voor hem barmhartigheid geschied! Hij is thuis, dus inwonende en wij nog uitwonende. Ik voel me in mezelf zo naamloos arm en leeg. Maar Hij is een rijke God. Nu ligt alles in Hem.

En nu staan we aan het begin van een nieuw jaar. Wat zal het brengen? Och, het geeft eigenlijk niet, als we maar achteraan mogen komen. En dan mogen zeggen: is het zuurheid, is het zoetheid, het is enkel louter goedheid.

Dat is een Godsdaad, hè, want ik bijt van mijn natuur in de stok. Maar als weer achter mogen komen, dat het liefdeslagen zijn dan buigen we er onder en aanbidden.

Nu, u beiden met allen, die u lief zijn in alle opzichten een gezegend nieuwjaar toegewenst. En u dominee, ook in uw ambt en gemeentelijk leven”.

Tot zover de brief, die eindigt met hartelijke groeten en toewensing van de zegen des Heeren. De schrijfster noemt zich „van uw oude vriendin in dit Mesech”. Zij is verlost, eeuwig thuis.

De Heere gaat met Zijn werk door. Hij moge

aan Zijn kerk gedenken en de arbeid in Zijn koninkrijk zegenen. Het is onze hartelijke begeerte, dat de Heere ook in 1969 door middel van dit blad moge arbeiden tot heil van zondaren en tot versterking van het werk Zijner handen.

B.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

72.

Toen de zwaar beproefde bedelaar, de ons wel bekende Lazarus, daar zijn grote Meester tot onze vertroosting van hem heeft gesproken, gekomen was aan het einde van zijn pelgrimsreis, werd hij door de engelen gedragen in de schoot van Abraham. En zie, nu wordt hij vertroost door de Heere.

Maar bij de stervenssponde van de rijke man waren geen lichtende gestalten om hem thuis te halen. Hij had zich niet met God laten verzoenen. De ernstige bede: „Laat u met God verzoenen”, was door hem in de wind geslagen. Als zoon van Abraham en kind des verbonds, had hij de besnijdenis des harten niet gezocht. Bij het sterven is het hem ten volle duidelijk geworden, dat het niet mogelijk is met een uitwendige verbondsgemeenschap zalig te worden, maar toen was het voor eeuwig te laat. Hij moest de reis alleen maken.

Op de ernstige vraag: „Hoe zult ge rechtvaardig verschijnen voor God?” was het bevredigende antwoord niet meer te bekomen. In de hel kan de grote kloof niet geheeld, de brandende tong niet verkoeld en de vlam van Gods wraak niet geblust worden. Hij zal op aarde door Lazarus wel vermaand zijn geweest, de waarachtige bekering te zoeken, daar hij zijn broeders door hem vermaand wilde hebben, want hij beseft het, toen het voor eeuwig te laat was, dat de onbekeerlijkheid des harten de oorzaak was van zijn eeuwig verderf. Maar nu is het voor hem te laat, en dat voor eeuwig. Duidelijk wordt het ons door de Schrift geleerd, dat er tweeërlei kinderen zijn op de erve des verbonds. De kinderen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden, maar de koningskinderen, die uit God geboren zijn, zullen opgenomen worden in de eeuwige heerlijkheid. Laat ons dan de Heere bidden om de dierbare en onwederstandelijke werkingen van Zijn Geest, opdat door die kracht het onvergankelijke zaad, het levende en eeuwig blijvende Woord Gods, kwam te wortelen in ons hart en de vrucht der waarachtige bekering er van gezien werd. Want ons oog moet met dat van Mozes gevestigd worden op de vergelding des loons, waarvan hier zo duidelijk gesproken wordt, daar de pelgrims het land der eeuwige heerlijkheid begonnen te erven. En dat loon is het door Christus verdiende loon der genade. Zij spraken met de lichtende gestalten over de heerlijkheid van de stad, waar zij heengingen en dezen vertelden hun, dat haar schoonheid en glans met geen woorden waren uit te spreken. „Daar”, zeiden zij, „is de berg Sion, het hemels Jeruzalem, daar zijn de vele duizenden engelen en de geesten der volmaakte rechtvaardigen. Gij zijt nu op weg”, zeiden zij, „naar het Paradijs Gods, waar gij de boom des levens zien zult, en van zijn onverderfelijke vrucht zult eten. Zodra gij aankomt zullen u witte klederen worden gegeven, en gij zult de Koning zien en spreken al de dagen tot in eeuwigheid. Gij zult niet weder de dingen zien, die gij gezien hebt toen gij op aarde waart in lager streken, n.l. moeite, ziekte, verdrukking en dood, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan. Gij gaat nu tot Abraham, Izak en Jakob en de profeten, mannen, die God heeft weggeraapt voor de dag des kwaads en die nu rusten op hun slaapsteden, een iegelijk van hen, die in zijn oprechtheid gewandeld heeft”.

Nu vroegen zij: „Wat moeten wij doen als wij in die heilige plaats zullen zijn gekomen?” De engelen antwoordden: „Gij zult daar ontvangen de troost van al uw arbeid; gij zult daar vreugde hebben voor al uw droefheid; gij zult daar oogsten wat gij gezaaid hebt,

zelfs de vrucht van al uw gebeden en tranen en van al wat gij hebt geleden voor de Koning toen ge op de weg waart. In die plaats zult gij gouden kronen dragen en de voortdurende aanschouwing genieten van de alleen Heilige, want gij zult Hem zien gelijk Hij is. Daar zult gij Hem ook gedurig dienen met lof, met gejuich en met dankzegging. Hem, Die gij wenstet te dienen in de wereld, hoewel dit met vele moeilijkheden gepaard ging vanwege de zwakheid van het vlees. Daar zullen uw ogen zich verlustigen in het zien van de Almachtige, en uw oren in het horen van Zijn stem. Daar zult gij uw vrienden wederzien, die u daarheen zijn voorgegaan en met blijdschap zult gij ontvangen allen, die na u daar aankomen en binnengelaten worden in die heilige plaats. Dáár zult gij bekleed worden met eer en heerlijkheid en mogen rijden op de zegewagen met de Koning der eer. Wanneer Hij zal komen op de wolken als op de vleugelen des winds met het geluid der bazuin, dan zult gij wederkomen met Hem, en wanneer Hij gezeten zal zijn op de rechterstoel, zult gij nevens Hem zitten, ja, wanneer Hij het vonnis zal uitspreken over alle werkers der ongerechtigheid, hetzij engelen, hetzij mensen, zult ook gij een stem in dat oordeel hebben, omdat zij Zijnen uw vijanden waren. En als Hij tot de stad zal wederkeren, zult gij medegaan onder het geklank der bazuin en voor eeuwig met Hem zijn!”

En dat is het nu waar het hart der oprechten in deze bedeling heilbegerig naar uitgaat. Altijd met de Heere zijn in de heerlijkheid van de Vader om door de Heilige Geest geleid te worden in al de diepten Gods. Hij wil dan ook dat de oprechten elkander vanuit die heerlijke toekomst vertroosten, want dat blijde vooruitzicht streelt het hart van allen, die gasten en vreemdelingen zijn op aarde.

Toen zij nu bij de poort gekomen waren, ziet, een menigte van hemelse heirlegers kwam hun tegemoet. En nu zeiden de beide mannen, die in blinkende kleding waren, tot hen: „Dit zijn de mannen, die onze Heere liefhadden toen zij in de wereld waren en die alles hebben verlaten voor Zijn heilige Naam. Nu heeft Hij ons uitgezonden om hen af te halen en wij hebben hen tot hiertoe gebracht op hun begerde reize, opdat zij mogen ingaan en hun Verlosser aanschouwen van aangezicht tot aangezicht”. Toen juichte het koor der hemelingen met een grote stem, zeggende: „Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams”. Nu kwamen ook verhen te begroeten. Deze waren gekleed in witte, blinkende klederen, en hun welluidende stemmen deden de hemelen weergalmen van lof. Zij verwelkomden de Pelgrim en Hoop, zijn trouwe reismakker, en het bazuingeschal werd tienduizendmaal herhaald.

Daarop omringden zij hen aan alle zijden. Sommigen gingen voor, anderen volgden, enigen gingen ter rechter-, anderen ter linkerzijde. Zij allen wilden hun tot een wacht verstrekken door de hogere sferen, en het heerlijke bazuingeklank weergalmde naar alle zijden. Het scheen als ware de ganse hemel neergekomen om hen te ontvangen. Zo gingen zij steeds voort onder de tonen der hemelse muziek en allen gaven als om strijd hun verrukking te kennen, dat zij de Pelgrim en Hoop in hun midden mochten ontvangen.

Nu waren deze beide mannen als het ware reeds in de hemel nog vóór zij er waren binnengegaan, omringd als zij waren voor de duizenden van engelen en medegevoerd op de tonen der liefelijkste muziek! Zij aanschouw-

den de stad zelf, en het was als hoorden zij het geluid der klokken om hen te verwelkomen. Maar wat hen het meest verkwikte was de heerlijke gedachte, dat zij ook hun woning daar hadden en in dat voortreffelijke gezelschap eeuwig zouden verkeren. O, welketong, welke pen zou hun vreugde kunnen beschrijven? En zo hadden zij eindelijk de poort bereikt. Daarboven lazen zij in gouden letters: „Zalig zijn zij, die deze geboden doen, opdat hun macht zij aan de boom des levens en zij door de poorten mogen ingaan in de stad. A. R. Kok

51. Naar de Catechisatie

HET WERKVERBOND

God heeft de mens goed en naar Zijn evenbeeld geschapen. Hij kon dus volkomen beantwoorden aan de bestemming, die God hem gegeven had: Hem te kennen, zichzelf als een levend dankoffer Gode op te offeren en als koning te heersen over al het geschapene. Nu wil dit niet zeggen, dat de mens aanstonds al op de hoogste sport van die ladder stond, waarop God hem geplaatst had. Maar let er wel op, dit wil niet zeggen, als zou er toch enig gebrek nog zijn geweest. Volstrekt niet. De mens was volkomen toegerust met de allerbeste gaven. Maar hij moest nog komen tot zulk een verheven en vaste staat, dat hij niet meer vallen en sterven kon! Dit was het eeuwige leven, waarvan „de boom des levens” een heerlijk teken en zegel was.

Tot dat eeuwige leven en tot die vaste staat kon de mens komen langs de weg van het WERKVERBOND. Dit werkverbond lag begrepen in zijn schepping, waarbij Gods eis was: volkomen gehoorzaamheid aan Zijn wet, die in Adam was ingeschapen en waarbij God Zijn belofte stelde: op gehoorzaamheid het EEUWIGE LEVEN te geven en bij ongehoorzaamheid de bedreiging: de dood sterven. Hoe moest Adam die gehoorzaamheid betonen? Geheel vrijwillig. God vraagt geen gedwongen dienen. De onbezielden schepselen dienen en prijzen God, zij kunnen niet anders. Zij doen dit onbewust. Dit heeft God in hen gelegd. Maar van de mens als redelijk zedelijk schepsel vroeg God een VRIJWILLIGE gehoorzaamheid. Daarom heeft ook God de mens VERBONDSGEWIJZE geschapen.

Dit houdt een schone gedachte in.

Want dit „verbondsgewijze” wijst op een bijzondere verhouding en betrekking, een verhouding als van een vader met een kind, een meest intieme liefde-betrekking. Niet dus in een verhouding als van patroon en knecht. Hierop zou de naam „werkverbond” kunnen wijzen. Dit is echter niet het geval. De benaming „werkverbond”, die de kerk gegeven heeft aan dit verbond, wijst op de weg, waarlangs de mens kon komen tot het eeuwige leven, namelijk: volstreekte gehoorzaamheid, die hij door de hem van God verleende gaven zelf kon betonen.

Het woord „werkverbond” vinden wij niet letterlijk in Gen. 2 en 3. Wel de zaken, zoals: eis, belofte en bedreiging. Ook de naam: „HEERE God” in Gen. 2 en 3 wijst op een verbond.

In Hosea 6 : 7 lezen we: „Maar zij hebben het verbond overtreden als Adam”.

Ook onze Nederlandse Geloofsbelijdenis wijst heen naar dit werkverbond. In artikel 14 is sprake van „het gebod des levens”.

Zo heeft God dus op de meest intieme wijze gemeenschap met Zijn mens willen oefenen. „Verbond” houdt dus in: liefdesbetrekking. De wet, die in het hart van Adam was ingeschapen, was dan ook een LIEFDE-WET!

O, wat is de VAL van de mens dan ook ontzagelijk erg en smartelijk geweest. Tegen zulk een Schepper en God gezondigd te hebben! De Heilige Geest leert dit in de weg der ontdekking verstaan en met smart bewenen. Terugkomend op de EIS: volkomen gehoorzaamheid, merkten we op, dat de mens die VRIJWILLIG moest betonen. Uit enkel liefde had God de mens geschapen en daarom was

het billijk, dat God VRIJWILLIGE WEDERLIEFDE eiste.

Om nu die vrijwillige wederliefde op te brengen stelde God het PROEFGEBOED. Niet omdat God het niet zou geweten hebben, maar Adam moest het tonen. God wilde het zien. Een heel eenvoudig voorbeeld moge dit verduidelijken. Wanneer u een jongen op een stoel vastbindt en u zegt tot hem: je moet blijven zitten, dan gehoorzaamt hij u, maar..... hij kan niet anders. Het is bedwongen gehoorzaamheid. Doch wanneer u hem op een stoel zet, ongebonden, en u zegt dan: je moet blijven zitten, dan kunt u zien of hij u vrijwillig gehoorzaamt.

Dit proefgebod bedoelde vanzelf nooit om Adam te verzoeken. verre is God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht. God kan niet verzoeken, want verzoeken is aanporren tot het kwade. Dit zien we bij satan. Die kwam na het proefgebod tot Eva om juist aan te zetten tot ongehoorzaamheid, tot het eten van de verboden boom.

De Heere daarentegen BEPROEFDE de mens. Juist opdat zou blijken, dat hij God VRIJWILLIG zou gehoorzamen. En hij kon dit VOLKOMEN. Er was NIETS in de mens, waardoor hij zou moeten zondigen. Volkomen goed geschapen. Maar met het oog op het VRIJWILLIGE van zijn gehoorzaamheid moest er dus gesteld worden: de ZIJWEG, het kunnen zondigen, d.w.z. niet uit iets, dat toch op enige afwijking of zwakte in zijn schepping zou wijzen, nog eens: volstrekt niet, maar..... kunnen zondigen door wat van BUITENAF tot hem kwam. En dit was hier de duivel, die het boze zaad in Eva's hart zaaide en niet minder in dat van Adam. Zij hadden kunnen bemerken, dat hier een verkeerde macht aanwezig was. Want God had de mens in de hof van Eden geplaatst, om die hof te bouwen en te bewaren, Gen. 2 : 15. Dit onderstelde dus gevaar.

Toch heeft de mens gegeten. En daardoor heeft hij het werkverbond verbroken, moeden vrijwillig!

Nooit kan de mens van zijn kant dit verbond herstellen, terwijl toch zijn eis blijft gehandhaafd. Onze Heidelberger stelt de vraag in

8.

Herinneringen

In gedachten worden wij teruggeleid naar hetgeen 35 jaar geleden is geschied. Waarom dit nu verhaald? Oordeel zelf als u deze regels gelezen hebt.

Het was op een zondagmiddag, dat wij ons klaar maakten om naar Gods huis te gaan. Ds. Zwier had een vrije zondag, zodat er die dag leedienst was, en wij 's avonds de dienst hadden te leiden. Op weg naar de kerk gingen wij even een kort bezoekje afleggen bij één onzer medeambtsbroeders, van wie wij gehoord hadden dat hij ernstig ziek was. Wij hebben naast de Heere veel aan hem te danken en onvergetelijk is hij dan ook voor ons gebleven. Hoewel hij een zwak lichaam had, was hij altijd opgewekt en sprak hij het liefst over de wegen des Heeren, ook met hem gehouden. Nooit stelde hij zich op de voorgrond; hij was met de genade door de Heere aan hem verheerlijkt klein en ootmoedig gebleven. Dat is dan ook de reden, dat er van zijn leven veel uitging en de vreze Gods zich openbaarde in handel en wandel.

Welnu, bij ons binnenkomen trad hij ons tegemoet met de woorden uit Openb. 5 : 9 (midden): En hebt ons Gode gekocht met Uw bloed. Nog zie ik zijn gezicht glinsteren van zielevreugd toen hij sprak over de dierbaarheid van dat bloed, hetwelk van alle zonden reinigt. Hoe meer ik mag mediteren over dat bloed, hoe rijker het wordt voor mij, sprak hij. Gode gekocht met Uw bloed, welk een rijkdom, en dat voor mij. En hoe het nu verder gaan zal, weet ik niet, maar dat geeft mij stof van eeuwige bewondering en aanbidding. Welk een dure prijs is er dan betaald om een zondaar te kunnen verlossen van het grootste kwaad en te geven het hoogste goed.

Zondag 4: Doet dan God de mens niet onrecht, dat Hij in Zijn wet van hem eist, wat hij niet doen kan? Dan luidt het antwoord: Neen Hij; want God heeft de mens alsoo geschapen, dat hij dat doen kon; maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen DOOR HET INGEVEN DES DUIVELS en door MOEDWILLIGE ONGEHOORZAAMHEID van deze gaven beroofd.

Wanneer u deze les gelezen hebt, ligt het kerstfeest weer achter ons.

Dit machtige heilsfeit spreekt van de weg waardoor alleen de HERSTELLING van het verbroken werkverbond heeft kunnen plaats vinden, namelijk door de komst van Hem, de Zoon van God, Die nu als Borgen Middelaar voor al Zijn volk de EIS der wet op Zich heeft genomen om die volkomenlijk te volbrengen, ja haar vloek te dragen, deschuld en straf der overtreding te boeten en alsoo de verzoening door voldoening aan te brengen. En dit is geschied. Maar..... langs de weg van Zijn bitter lijden en sterven, door de diepte der vernedering heen. Boven de kribbe hingen reeds de schaduwen van het kruis: geen plaats in de herberg, geen plaats meer voor Hem op Golgotha: daarom gekruisigd, tussen hemel en aarde hangend!

Gods oordeel is grondeloos!

Hoe duur is de prijs geweest, waarmede de Borg de Zijnen heeft gekocht. Wat heeft de zonde van Zijn volk Hem gekost!

Wie daarvan iets gaat verstaan, zal de zonde bewenen en vlieden.

Maar die zal ook in verbrokenheid des harten iets smaken van de eeuwige, ondoorgronde-lijke LIEFDE van God en van Christus. Van God, Die Zijn eigen lieve Zoon daarvoor over heeft gehad, en van Christus, Die Zichzelf uit gadeloze liefde gaf om Zijns Vaders eer en deugden op te luisteren om..... vijanden met God te verzoenen!

„Doch Gode zij dank voor Zijn onuitsprek-lijke Gave”.

Urk

v. L.

Alle kollegae en broeders-medewerkers, als-ook alle lezers van ons blad, onze zeer harte-lijke zegewensen voor 1969!

Ds. H. van Leeuwen

Alles wil ik niet verhalen wat onze onvergete-lijke broeder ons mededeelde, maar dit werd ons duidelijk, de Heere maakte hem los van al het aardse, en dat gaf hem een heimwee des harten om ontbonden te zijn en met Hem te zijn, Die ook hem gekocht had met Zijn bloed.

Diep onder de indruk namen wij afscheid, ons voornemende spoedig hem weer te bezoeken, wat ook de daaropvolgende dinsdag-middag geschiedde. Al dadelijk kwam zijn vrouw mij tegemoet, die mij vertelde, dat haar man het liefst thans alleen wilde zijn. Welk een teleurstelling was dat voor mij; ik had mij het alles geheel anders voorgesteld. Want wat beluisterde ik uit diezelfde mond voor twee dagen geleden? Het gebed van Hizkia: Och Heere, gedenk toch dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld heb. Ja, hij weende het uit, zoals Hizkia het deed. Hij kon niet sterven met al hetgeen de Heere hem geleerd en gegeven had, maar had bij vernieuwing nodig de kracht van Christus' bloed te ervaren.

Welnu, zo lag hij daar als een smekeling, de Heere wijzende op Zijn eigen Woord tot hem in zijn leven zo vaak gesproken. Welk een verschil van afscheid nemen was er toen, in vergelijk met verleden zondagmiddag. In mijn hart was het spoedig hem weer te bezoeken, wat diezelfde avond gebeurde. Wat was er in die enkele uren gebeurd? De Heere had zijn banden losgemaakt, zodat hij het uitriep:

Komt, luistert toe, gij Godgezinden,
Gij, die de Heere van harte vreest.
Hooft wat mij God deed ondervinden,
Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.

Die avond is onvergetelijk geworden, het huis werd vol met vrienden en vriendinnen, waar

niet onze broeder in het midden stond, maar Hij, Die hem gekocht had met Zijn dierbaar bloed.

Toen één der vrienden opmerkte, dat hij spoedig de eerkroon dragen zou, was zijn antwoord: Die kroon leg ik neer aan de voeten van Hem, Die mij kocht met Zijn eigen bloed. Hij nam die avond afscheid van vrouw en kinderen, en van allen, die aanwezig waren, daar hij en wij allen dachten, dat de reis ten einde was.

Gods weg was echter anders. Nog drie weken heeft hij geleefd en naar het lichaam veel geleden. Maar met dat alles bleef zijn geloofs-oog helder en sprak hij met tussenpozen steeds over het bloed der verzoening, dat van alle zonden reinigt. Onze oude vromen hoorde ik in mijn jeugd wel eens zeggen: Gods volk krijgt te doen met een gaande en komende Jezus. Welnu, dat werd openbaar in de laatste weken van zijn leven. Zij werden daaglijks begenadigd, met manna, hemels brood, verzadigd. Elke dag mocht hij met zijn ledigheid weer komen om alzo bediend te worden uit de volheid, die er in Christus is. Dat is een arm leven in zichzelf, maar zo rijk, zodat met Ps. 40 : 8 gezongen kan worden:

Schoon ik arm ben en ellendig,
Denkt God aan mij bestendig. —

Van zulk een ziekbed gaat wat van uit. Hierover zouden wij veel kunnen schrijven, maar laten wij dat niet doen, opdat de mens niet in het midden komt te staan. Eén voorval wil ik mededelen, n.l. dit. Ik herinner mij, dat zijn patroon afscheid kwam nemen, waar ik oog- en oorgetuige van was. De man was r.k., maar toen onze broeder afscheid van hem nam en sprak van de hoop, die in hem was en hem de dienst des Heeren aanprees, tevens wijzende op hetgeen gekend moet worden op reis naar de eeuwigheid om getroost te kunnen leven en sterven, was hij zo onder de indruk, dat hij tegen mij zeide: Als er één naar de hemel gaat, is hij het, want dat is zeker en gewis. De voorsmaken van het hemelleven mocht hij ondervinden en het is ons tot groot genoegen geweest om hem drie weken lang om de andere nacht te mogen verzorgen. En zo is hij ten slotte rustig ontslapen, en wij en velen met ons hebben hem nagestaard, want hij was voor ons een vader, die door de Heere onderwezen was, en daarom was het, dat hij onderwijzend zijn kon voor anderen. Onder leiding van Ds. Zwier is hij ter aarde besteld, en op zijn graf kon en mocht getuigd worden: De Heere verheerlijkt Zich in Zijn eigen werk. De al jaren overleden ouderling Overduin uit Leiden was de laatste spreker op het graf van onze onvergetelijke broeder, die verzocht ten besluite te zingen Ps. 118 : 8a en 9b:

Gods rechterhand is hoog verheven;
Des Heeren sterke rechterhand
Doet door haar daan de wereld beven,
Houdt door haar kracht Gods volk in stand.

Ontsluit, ontsluit voor mijne schreden
De poorten der gerechtigheid,
Door deze zal ik binnentreden,
En loven 's Heeren majesteit.

In de Heere sterven zullen wij alleen kunnen,
wanneer wij op aarde met Hem hebben leren leven. v.d.l.

Kerkelijk beeld landelijk

Toen we daaraan dachten, kwam ons voor de aandacht, wat we lezen in 2 Kron. 12 : 10a: „En de koning Rehabeam maakte in plaats van die koperen schilden”.

Koning Rehabeam had de glansperiode van zijn vader Salomo meegemaakt. Dat was de tijd van de gouden schilden. Ze werden gebruikt op de grote feesten, wanneer de gala-stoet van de koning naar de tempel trok. Omringd door een lijfwacht van 500 man,

die elk een gouden schild droegen, ging Salomo dan tempelwaarts. Dat was een hoogtepunt in het leven van Israël. Een treffend symbool van de overvloedige zegen, die de Heere schonk aan Salomo.

In Salomo's tijd gouden schilden — in Rehabeams tijd koperen.

De gouden schilden waren in handen gevallen van Sisak, de koning van Egypte. Veel had deze vorst geroofd. De schatten van het huis des Heeren, maar ook de schatten van het huis des konings, de gouden schilden inkluis. Toen was het uit met de glans van koning Rehabeam. Hij wilde echter de schijn van de vergane glorie bewaren. Daarom werden er koperen schilden gemaakt. Het volk ziet ze blinken in de zon. Het is net Salomo's pracht, maar het is koper. Het is surrogaat, namaak! Rehabeam deed alsof.

Dat leven uit de schijn vinden we op allerlei terrein van het leven. Ziet u het?

Het kerkelijk leven vertoont maar al te veel koperen schilden. Waar is de kracht van het Calvinisme, dat leiding geeft aan Gods kerk en aan de staat? We zien een kerk, die verdeeld is. Zeker, de drie formulieren van enigheid hebben we nog, maar het fijne goud der Reformatie is zo verdonkerd. De waarachtige beleving onzer belijdenis wordt almeer als ouderwets bestempeld. En men doet alsof! Is er ooit een tijd geweest waarin veel over het geloof gesproken en geschreven werd, dan is het wel in onze tijd. Dit geloof wordt opgedrongen, of het wordt aangenomen dat het aanwezig is. Het separerende element in de prediking gaat zodoende al meer wijken. Wat God werkt en altijd in het verleden als Gods werk gezien werd, wordt als ziekelijk beoordeeld. En men hoopt, dat het ras, dat het pad der vaders bewaren wil, maar spoedig zal uitsterven. Zaken als: God als Rechter leren kennen, de beleving van zondag 5, het plaatsmakende werk van de Heilige Geest voor Christus en Zijn heil, worden als overbodig gesteld. Men roemt in Jezus, maar men kent Jezus niet.

De wet is ook geen tuchtmeester tot Christus meer. Aan de vorm wil men alles doen. Er is een streven naar liturgische volmaking van de dienst des Heeren en zo poogt men de devaluatie van het kerkelijk leven te kamoufleren. Koper voor goud, ook daar waar men slechts zweert bij het oude en daaraan genoeg heeft. Men heeft dan genoeg aan de woorden van de zaken. Men gaat prat op z'n: vóór de waarheid zijn. In zelfvoldaanheid gaat men zijn weg en men vergeet dat men zelf dood is, of men zegt ongeroerd: ik ben dood.

De woorden van de zaken te hebben is goed, maar de zaken van de woorden te kennen is noodzakelijk om welgetroost te leven en eenmaal zalig te sterven.

Wat gaat er uit van een geloofsleven zonder diepte? Wat gaat er uit van „zwaarheid” zonder waarheidsbeleving?

Niets!

Er is koper, en koper is geen goud.

We gaan nog een stap verder. Er is devaluatie in het persoonlijk geloofsleven. Het goud der genade glanst niet zo in onze tijd. Het staan naar het beleven van wat de kerk belijdt, wordt al minder gevonden. Men heeft zo genoeg aan wat men ondervonden heeft. De grond der zaligheid wordt zo gelegd in de wedergeboorte, in de eerste gangen van het nieuwe leven: de keuze, afhankelijkheid en Godsvreze. De noodzakelijkheid van het kennen van en de persoonsvereniging met Christus wordt zo weinig gevoeld. Men ziet er ook zo weinig rijkdom in, omdat men geen zondaar voor God is geworden, wat noodzakelijk is!

Moge de Heere Zich over ons ontfermen. (Overgenomen) Ds. M. C. Tanis

Jaarverslag 1968 van de Nederlandse Vereniging tot bevordering van de zondagsrust en de zondagsheiliging, gevestigd te Ede. Deze vereniging wil waken tegen verdere ontheiliging van de dag des Heeren en terugroepen tot zondagsrust en -heiliging in overeenstemming met Gods Woord. Telkens laat zij op allerlei wijze en plaats haar waarschu-

wende stem horen. We moeten wel diep respect hebben voor de manier, waarop het bestuur zich van zijn taak kwijt. Ook in 1968 zijn weer vele werkzaamheden verricht. Het jaarverslag, dat niet loopt tot het einde van 1968, laat daar één en ander van zien.

We willen opwekken er kennis van te nemen en de arbeid van de vereniging te steunen, die op haar terrein bedoelt te bewaren het pand, dat de Heere ons heeft toebetrouwd.

„Het zal voor ons” — zo schrijft het bestuur in een Ten geleide van het jaarverslag — „een eerste vereiste zijn om vanuit een levend, *wakend en biddend leven* onze naaste te mogen waarschuwen en te gedenken aan de troon der genade”.

De vereniging hoopt D.V. 18 januari 1969 haar jaarlijkse ledenvergadering te houden in het Groothandelsgebouw (tegenover het Centraal Station) te Rotterdam, in een zaal op de 8e verdieping (foyer), aanvang 14.30 uur. Ds. M. C. Tanis hoopt er een slotwoord te spreken.

B.

BOEKENNIEUWS

Goede moed, dagkalender 1969. Uitgave van D. J. van Brummen, Dordrecht en Semper Agendo N.V., Apeldoorn.

Dit is een dagboek waaraan hebben medegewerkt de predikanten L. S. den Boer, J. Brons, A. Hilbers, P. N. Ribbers, B. van Smeden, J. H. Velema en C. Verhage. Voor elke dag is er een korte overdenking. Daaronder wordt een kort, soms wel erg kort, Schriftgedeelte ter lezing vermeld. De uitgave is geschied in pocket-vorm. Ter afwisseling zijn er enige foto's opgenomen. De prijs is f 3,45.

Er zijn meditaties bij, die we mooi kunnen noemen. We zouden willen dat ze alle zo waren. Er zijn echter ook bijdragen opgenomen, die naar onze mening niet of niet voldoende aanspreken. Het is natuurlijk moeilijk om in een korte bijdrage iets te zeggen, dat het hart raakt, maar het moet toch mogelijk zijn. De titel van het boek doet verwachten, dat meditaties geboden worden, die bedoelen te bemoedigen. De Heere Jezus sprak tot de Zijnen: In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen. Daarvan vinden we o.i. te weinig in het boekje. Het gaat te veel langs de praktijk van het geestelijke leven. Er komt te weinig naar voren wie de Heere is voor Zijn volk.

Soms riepen bepaalde meditaties bedenkingen bij ons op. Er wordt zo weinig gesepareerd. We vinden zelfs de uitspraak: Zo betaalt Hij voor u en mij. We stelden wel eens een vraag, maar behoeven daar niet verder op in te gaan.

We hebben natuurlijk waardering voor het goede, dat dit boekje biedt, maar meenden toch een paar opmerkingen te moeten maken, in de hoop dat daarmee volgend jaar rekening wordt gehouden.

Tenslotte: is er in de meditatie voor 15 maart iets uitgevallen? En: waarom worden niet alle verjaardagen van de leden van ons Koninklijk Huis vermeld?

Dr. H. F. Kohlbrugge: *TWAALF TWAALFTALLEN LEERREDENEN*, vijfde en zesde twaalfal, gehouden in 1847 en 1848. Uitgave van T. Wever te Franeker. Het gaat hier om het derde deel van een werk, dat uit zes delen bestaat.

De prijs is per gebonden deel f 24,50. De uitgave geschiedt in samenwerking met de „Vereniging tot uitgave van Gereformeerde geschriften”. Het is de 2e, ongewijzigde druk van de nieuwe en van aantekeningen voorzien uitgave (1910-1917).

Aan de eerste twee delen hebben we indertijd in deze rubriek al besprekingen gewijd. We hebben toen op het belang van deze uitgave kunnen wijzen. Zo af en toe hebben we een gedeelte uit de preken van Kohlbrugge in ons blad opgenomen. Dat zal wellicht ook in de toekomst nog wel eens gebeuren. De lezers hebben daardoor alleen al kennis kunnen maken met het werk van deze prediker.

We kunnen daarom hier volstaan met verwijzing naareen en ander en met een hartelijke aanbeveling. Dat betekent niet dat we het in alle opzichten met Kohlbrugge eens behoeven te zijn. Kohlbrugge had een eigen inzicht over de heiligmaking en dat komt hier en daar in verschillende preken naar voren. We hebben daar vroeger al op gewezen. Kohlbrugge behoort tot de vooraanstaande predikers uit de vorige eeuw en heeft niets anders beoogd dan het Evangelie van vrije genade te verkondigen. Zelf had hij die genade rijk ervaren. Hij wist zich groepen om het Woord te prediken. Daarvan spreekt hij ook in de laatste preek, die in dit deel voorkomt. We nemen ten besluite een gedeelte over:

„Alleen dit éne wil ik u niet verborgen houden, teneinde u te bemoedigen: hetgeen de machtige Verbondsengel mij beloofd heeft in mijn negende levensjaar, toen Hij mij bij de hand nam en uit de duisternis leidde in Zijn wonderbaar licht, dat zie ik nu met mijn ogen. Wat Hij mij toegeroepen heeft, toen ik nog een jongeling was en teder: „Eer dat Ik u in de moederschoot formeerde, heb Ik u gekend, en eer dat gij uit de baarmoeder voortkwaamt, heb Ik u geheiligd; Ik heb u den volke tot profeet gesteld. Zeg niet: ik ben te jong, maar overal waarheen Ik u zenden zal, zult gij gaan, en alles wat Ik u gebieden zal, zult gij spreken. Vrees niet voor hun aangezicht, want Ik ben met u om u te redden, spreekt de Heere. Ik stel u heden tot een vaste stad en tot een ijzeren pilaar en tot koperen muren tegen het ganse land; tegen de koningen van Juda, tegen zijn vorsten, tegen zijn priesteren en tegen het volk van het land; zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen, want Ik ben met u, spreekt de Heere, om u uit te helpen” — dat heeft Hij ook waar gemaakt”.

In dit deel komt een aanhangsel voor over de ordening van Dr. Kohlbrugge tot herder en leraar. Dat sluit aan bij aanhangsels in de eerder verschenen delen.

B